

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 19.12.2002
KOM(2002) 723 slutlig

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN

**om genomförandet av artikel 299.2 i EG-fördraget om åtgärder för de yttersta
randområdena**

1. INLEDNING

Sedan antagandet av kommissionens rapport av den 14 mars 2000 om åtgärder för genomförande av artikel 299.2: Europeiska unionens yttersta randområden¹, ger kommissionen rådet varje månad en rapport innehållande en sammanfattning och de åtgärder som skulle kunna antas för att kompensera för de svåra och permanenta nackdelar som påverkar dessa regioner samt för att bidra till den socio-ekonomiska utvecklingen i regionerna. Åtgärderna visar sig fortfarande nödvändiga på grund av den eftersläpning som fortfarande präglar de yttersta randområdena, även om åtgärderna utan tvivel har bidragit till att minska denna.

I punkt 58 i slutsatserna från Europeiska rådets möte i Sevilla den 21-22 juni 2002, uppmanas rådet och kommissionen att fördjupa genomförandet av artikel 229.2 samt att vidta lämpliga åtgärder för att ta hänsyn till de yttersta randområdenas särskilda problem, särskilt inom ramen för transportpolitiken och reformen av regionalpolitiken. Europeiska rådet uppmanade vid samma tillfälle kommissionen att lägga fram en ny rapport med en övergripande och sammanhängande strategi med avseende på de särskilda omständigheter som präglar de yttersta randområdena och de medel som finns för att bemöta dessa.

Under andra halvåret 2002 har kommissionen fortsatt det arbete som inleddes efter rapporten i mars 2000. Den har tagit hänsyn till Europeiska rådets slutsatser från juni 2002. Den har infört bestämmelser som möjliggör utarbetandet av den förväntade övergripande rapporten, som eventuellt också kommer att innehålla förslag. Kommissionen har särskilt fortsatt det partnerskapsarbete som den inlett med de yttersta randområdena, och den har vidtagit åtgärder för att garantera att den interna samordningen av initiativen fullföljs vid dess egna förvaltningar.

Föreliggande rapport är dock inte den allmänna rapport innehållande en uppdatering av rapporten från mars 2000 såsom Europeiska rådet i Sevilaföreslog, utan snarare en halvårsrapport med en sammanfattning av de åtgärder som antagits inom ramen för gemenskapens olika politikområden under andra halvåret 2002. Den rapport som rådet åsyftar kan nämligen endast upprättas som ett resultat av samråd och utbyte med de yttersta randområdena samt efter beaktande av de memorandum som de berörda medlemsstaterna har för avsikt att skicka in till kommissionen under första halvåret 2003. Rapporten kan för övrigt inte ge en övergripande strategi i den form som föreslagits av rådet utan att också innehålla de riktlinjer som under år 2003 kommer att fastställas för hur regionalpolitiken skall se ut från och med 2006, och i fråga om den institutionella roll som artikel 299.2 kommer att inneha i framtiden.

Det är mot bakgrund av detta som föreliggande rapport tar upp de senaste och mest betydande etapperna i utvecklingen i de yttersta randområdena under andra halvåret 2002, och den kommer att avslutas i slutet av 2003 genom en övergripande rapport enligt den ram som Europeiska rådet i Sevilla föreslog.

¹ KOM(2000) 147 slutlig

Det är dessutom lämpligt att erinra om att det engagemang som uttrycks inom ramen för artikel 299.2 i EG-fördraget beaktas av gemenskapen i den politik den för på grundval av andra artiklar i fördraget och kommer alltså att återspeglas i föreliggande rapport. Eftersom rapporten inte har till syfte att lägga den rättsliga grunden för framtida EG - rättsakter, bör det som sägs nedan inte uppfattas som något som påverkar den rättsliga grunden för de rättsakter som nämns.

2. TRADITIONELL PRODUKTION

2.1. När det gäller jordbruket är det lämpligt att ta upp det som ligger nära i tiden och som präglats av gemenskapens meddelande om översynen efter halva tiden av jordbrukspolitiken, det vill säga det som kallas "halvtidsöversynen"². Reformprojektet för jordbrukspolitiken syftar till att svara på de nya utmaningar som uppstått under de senaste åren samt att komplettera den reformprocess som tog form under 1992 och som följdes upp genom Agenda 2000. Reformen syftar till att stärka pelaren med landsbygdstutveckling i den gemensamma jordbrukspolitiken i förhållande till den pelare som utgörs av den gemensamma organisationen av marknaderna.

De yttersta randområdena ställer sig frågande till effekterna av reformen. Kommissionen understryker att den kommer att anta de bestämmelser som är lämpligast för att, vid halvtidsöversynen såväl som rent allmänt vid genomförandet av GJP, ta hänsyn till de yttersta randområdenas särskilda situation. Reformens genomförandebestämmelser bör ha fått sin slutgiltiga form under första halvåret 2003.

När det gäller utvecklingen av de bestämmelser som är tillämpliga på traditionella produktionsområden erinrar kommissionen om att rådet år 2001 antog förordningar rörande jordbruksdelen i POSEI³ genom vilka rådet fullföljde reformprocessen när det gäller jordbruksstödet till de yttersta randområdena. Kommissionen genomförde dessa reformer under 2001 och 2002.

Genomförandet av dessa reformer samt de konsekvenser dessa fått för den gemensamma organisationen av marknaden för jordbruksprodukter från de yttersta randområdena förtjänar att nämnas särskilt i fråga om tre produkter, nämligen ris, socker och bananer.

När det gäller rissektorn har kommissionen för avsikt att lägga fram nya åtgärder inom ramen för halvtidsöversynen.

I fråga om socker gäller den nya förordning som antogs av rådet år 2001 tillsammans med de särskilda åtgärder som gäller inom ramen för POSEI-förordningarna, och de garantier vad gäller produktion och priser som genom denna ordning förlängs fram till 2006 stöder också produktionen av sockerbetor och sockerrör i de yttersta

² Kommissionens meddelande av den 28.7.2002 (KOM(2002) 394 slutlig).

³ Rådets förordningar (EG) nr 1452/2001 POSEIDOM, nr 1453/2001 POSEIMA, nr 1454/2001 POSEICAN av den 28.6.2001, EGT L 198, 21.7.2001, s. 11, 26, 57 och rådets förordning (EG) nr 1455/2001 av den 28.6.2001, EGT L 198, 21.7.2001, s. 54 och rådets förordning (EG) nr 1447/2001 av den 28.6.2001, EGT L 198, 21.7.2001.

randområdena. Kommissionen har för avsikt att under 2003 lägga fram en rapport för rådet om eventuella nya riktlinjer för denna politik från och med 2006.

Inom banansektorn rör frågorna import av bananer från tredjeländer till gemenskapen, den gemensamma organisationen av marknaden och ordningarna för kompensationsstöd till produktionen.

När det gäller import från tredjeländer stabiliseras handeln genom 2001 års avtal med Förenta staterna och Ecuador. Detta avtal har gjort det möjligt att behålla ordningen för kompensationsstöd och det innehåller föreskrifter om en avgiftsordning från och med 2006. Avtalets ikraftträdande beslutades genom rådets förordning (EG) nr 2587/2001 av den 19 december 2002⁴ om ändring av förordning (EEG) nr 404/93 om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer. Kommissionen kommer att, i enlighet med artikel 32 i förordning (EEG) nr 404/93⁵ om den gemensamma organisationen av marknaden för bananer, före den 31 december 2004 lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om hur den gemensamma organisationen av marknaden för bananer fungerar. Rapporten kommer eventuellt att åtföljas av förslag och kommissionen kommer att i god tid lämna de förslag till rådet som krävs för att fastställa tullarna för den fas som skall vara helt baserad på avgifter och som inleds senast den 1 januari 2006.

Kompensationsstödet kommer att fortsätta att garantera inkomsten för gemenskapens bananproducenter. Kompensationsstödsordningen har visat sig vara effektiv och ger producenterna en inkomstgaranti för fasta kvantiteter. I november 2002 föreslog kommissionen för förvaltningskommittén att förskottsbetalningarna till bananproducenterna skulle höjas som motvikt till de senaste prisfallen för bananer och som ett inkomststöd till gemenskapsproducenterna. Förslaget togs väl emot. Men när det gäller kompensationsbetalningarna kan producenternas ansökningar inte tas emot före år 2003.

När det gäller de strukturella undantagen för jordbruket har de förordningar som antogs i juni 2001 gett upphov till krav som lagts fram av de berörda medlemsstaterna och som har föranlett kommissionen att ändra programplaneringarna. För de autonoma portugisiska regionerna Azorerna och Madeira innebär ändringen av programplaneringen bland annat en ökning av stödnivåerna för vissa typer av åtgärder (högst 75 % för investeringar i jordbruksföretag och för investeringar i företag för bearbetning och saluföring av jordbruksprodukter), en ökning av stödbeloppen (för åtgärder för skydd av sjöarna på Azorerna) samt en uppmjukning av villkoren för stöd till skogsbruket (alla organ inom den offentliga förvaltningen blir stödberättigade). Vidare höjs gemenskapens bidrag från 35 % till 50 % av den sammanlagda stödberättigande kostnaden för investeringar i små och medelstora företag och från 75 % till 85 % för miljöåtgärder inom jordbruket. För Kanarieöarnas del gäller ökningen av det integrerade regionala programmet en ökning av stödnivåerna (högst 75 %) för åtgärder som avser investeringar i små och medelstora företag för bearbetning och saluföring, vilka använder produkter från det lokala jordbruket.

⁴ Förordning (EG) nr 2587/2001 av den 19.12.2001, EGT L 345, 29.12.2001, s. 13.

⁵ Förordning (EEG) nr 404/93 av den 13.2.1993, EGT L 47, 25.2.1993, s. 1.

2.2. När det gäller fisket har andra halvåret 2002 präglats av arbetet med reformen av fiskeripolitiken⁶. Denna reform bör utmynna i en politik med kapacitet att garantera en hållbar utveckling för sektorn, både vad gäller miljön och på det ekonomiska och sociala planet, samt bör genom införandet av åtgärder som garanterar en ansvarsfull verksamhet också ge ekonomisk livskraft och konkurrenskraft samt likvärdig levnadsstandard för de befolkningar som är beroende av fisket. Med avseende på detta lade kommissionen i sitt meddelande av den 28 maj 2002 fram ett handlingsprogram där man genom att understryka nödvändigheten av att säkerställa varaktiga resurser samt att se till att principerna för god förvaltning tillämpas särskilt föreslår följande: en ny ram för bevarande och förvaltning av resurserna, stärkta tekniska bevarandeåtgärder, en ny strategi för flottpolitiken, en ny regelram för kontrollen av verksamheten samt nya strategier för vattenbruket och för fisket i avlägsna vatten, tillsammans med initiativ för att främja den sociala dialogen.

I det förberedande arbetet med reformen av den gemensamma fiskeripolitiken har man hela tiden tagit hänsyn till de yttersta randområdenas specifika karaktär, särskilt med tanke på att fisket är så viktigt i dessa områden. Det är med hänsyn till detta viktigt att ta upp att grönboken om den framtida gemensamma fiskeripolitiken⁷ tar upp den strategi som bör tillämpas vid antagandet av bestämmelser för bevarande och förvaltning av resurserna (det eventuella behovet av att anpassa åtgärderna med hänsyn till de speciella förhållandena i varje region, också med beaktande av att resurserna varierar från ett område till ett annat) eller när det gäller förstärkningen av den gemensamma fiskeripolitikens sociala och ekonomiska dimension, i syfte att stödja dessa områden (åtagande att lägga fram förslag och eventuellt anta nya bestämmelser). Denna strategi har formulerats mer uttryckligt i det dokument som kommissionen lade fram för Europeiska rådet i Sevilla och som rör genomförandet av artikel 299.2 i EG-fördraget.

De fördjupade samtal som kommissionen fört med representanter för fiskenäringen i dessa regioner, vilka handlat om de olika områdenas utmärkande drag, kommer att göra det möjligt för kommissionen att i enlighet med sina åtaganden i denna fråga ta hänsyn till varje områdes specifika situation vid genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken.

Kommissionen kommer att fortsätta att granska de statliga stöd som beviljas fiskenäringen, och granskningen kommer att göras mot bakgrund av de riktlinjer som antogs 2001⁸ och som innehåller särskilda anvisningar för de yttersta randområdena.

Den kompensationsordning för extrakostnader som till följd av det geografiska läget uppstår vid avsättningen av fiskeriprodukter från Azorerna, Madeira och Kanarieöarna samt de franska departementen Guyana och Réunion, hade förlängts till den 31 december 2002⁹. Kommissionen har nu slutfört arbetet med utvärderingsrapporten rörande ordningens tillämpning, och har också färdigställt ett förslag som lämpar sig för ordningen och som skall gälla från och med den 1 januari 2003.

⁶ Kommissionens meddelande om reformen av den gemensamma fiskeripolitiken av den 28.5.2002 (KOM(2002) 181 slutlig).

⁷ KOM (2001) 135 slutlig, 20.3.2001.

⁸ EGT C 19, 20.1.2001, s. 7.

⁹ Rådets förordning (EG) nr 579/2002 - EGT L 89, 5.4.2002, s. 1.

När det gäller de strukturella undantagen är det lämpligt att erinra om att det genom rådets förordning (EG) nr 2792/99 införs föreskrifter och villkor för gemenskapens strukturstöd inom fiskerisektorn¹⁰ som syftar till att justera de begränsningar som gäller för Fonden för fiskets utveckling, så att de särskilda svårigheterna i de yttersta randområdena kan beaktas. Med utgångspunkt i detta gjorde de berörda medlemsstaterna under andra halvåret 2002 ändringar av de programkomplement som tillämpas för dessa regioner.

3. INSTRUMENTEN FÖR STÖD TILL DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN

De socio-ekonomiska parametrar som ingår i den andra rapporten om ekonomisk och social sammanhållning och den årliga anpassningen av dessa uppgifter visar på en kontrasterande utveckling i de olika områdena i gemenskapens yttersta periferi.

Mellan 1995 och 1999 utvecklades BNP/per invånare i förhållande till genomsnittet i gemenskapen (EUR=15) på följande sätt: Kanarieöarna från 75 till 79 %, Guadeloupe 56 % oförändrat, Martinique från 63 till 65 %, Guyana från 59 till 52 %, Réunion från 53 till 48 %, Azorerna från 50 till 53 %, Madeira från 63 till 71 %.

Detta visar att Kanarieöarna och Madeira har gått framåt i förhållande till resten av Europeiska unionen under denna period i konvergensprocessen för deras ekonomier. Detsamma gäller inte för andra områden, vilka stannat på samma nivå eller till och med gått tillbaka, som Guyana och Réunion.

Skillnaderna i BNP/invånare mellan de olika yttersta randområdena kommer att bli desamma vid en eventuell utvidgning till 27 medlemsstater. Dessa resultat grundar sig på en statisk analys/projicering som utförts på de senaste tillgängliga statistiska uppgifterna om BNP/invånare under åren 1997-1998-1999.

När det gäller sysselsättningsutvecklingen är situationen också kontrasterande.

Situationen är väldigt dålig för Réunion, Guyana och Guadeloupe. Under 2001 gällde följande arbetslöshetssiffror: (33,3 % för en befolkning på 713 000 invånare), Guyana (20,5 % för en befolkning på 158 000 invånare), Guadeloupe (29 % för en befolkning på 426 000 invånare), Martinique (26,3 % för en befolkning på 383 000 invånare).

Den förblir svår på Kanarieöarna (13,1 % för en befolkning på 1 658 000 invånare).

Situationen är dock bättre på Azorerna (2,2 % för en befolkning på 234 000 invånare) och Madeira (2,8 % för en befolkning på 240 000 invånare).

Dessa skillnader förblir också desamma, enligt denna parameter, vid en eventuell utvidgning.

¹⁰ Rådets förordning (EG) nr 1451/2001 av den 28.6.2001 - EGT L 198, 21.7.2001, s. 9.

- 3.1. Regionalpolitikens bidrag till de yttersta randområdenas socio-ekonomiska utveckling är mycket betydande. Dessa områden omfattas inte bara av gemenskapsåtgärder enligt mål 1 som en prioritering inom ramen för sammanhållningspolitiken, utan det skall dessutom understrykas att kommissionen lägger särskild vikt vid de särskilda nackdelar som präglar områdena. Denna omsorg tog sig nyligen uttryck i det kvalitetskriterium som infördes genom den förordning (EG) 2012/2002 som antogs av rådet den 11 november 2002 om inrättande av Europeiska unionens solidaritetsfond¹¹. Enligt artikel 2, i vilken det definieras vad som menas med naturkatastrofer, läggs på kommissionens förslag ett kvalitativt kriterium till de kvantitativa kriterier för naturkatastrofer, vilka grundar sig på skadesumman eller procentandelen av den nationella bruttoinkomsten. Det kvalitativa kriteriet grundar sig på effekterna för befolkningen i den region som berörs av naturkatastrofen eller på om den ekonomiska stabiliteten i regionen är i farozonen. Det är också av detta skäl som det i bestämmelsen uttryckligen anges att särskild uppmärksamhet kommer att ägnas avlägset belägna eller isolerade områden, såsom ö-regioner och de yttersta randområden som definieras i artikel 299.2 i fördraget.**

De särskiljande drag som präglar de yttersta randområdena framhölls också nyligen genom en studie som genomförts på kommissionens initiativ och som rör den socio-ekonomiska situationen i ö-regionerna och särskilt i de yttersta randområdena. Kommissionen granskar för närvarande resultaten av studien. Den kommer eventuellt att kompletteras med andra studier med tanke på den rapport om en övergripande strategi för de yttersta randområdena som skall utarbetas under 2003.

Dessa analyser och studier kommer att vara till nytta vid kommissionens överväganden vad gäller regionalpolitikens framtid. Medlen och åtgärdsprognoserna för politiken för ekonomisk och social sammanhållning har fastställts fram till 2006, men den nära förestående utvidgningen innebär att denna politik måste genomgå en djupgående förändring.

Kommissionen har därför inlett en mycket bred debatt med representanter på lokal och regional nivå och sammanslutningar av dessa om sammanhållningspolitikens framtid. Debatten kommer att fortsätta och förslag läggs fram. Dessa bör innehålla objektiva och rättvisa lösningar som tar hänsyn till de särskilda nackdelar som präglar de yttersta randområdena.

- 3.2. När det gäller statliga stöd vill kommissionen erinra om att begreppet yttersta randområden infördes år 2000 genom ändringen av riktlinjerna rörande statliga regionalstöd¹².**

I ändringen hänvisas uttryckligen till artikel 299.2 i EG-fördraget. Enligt denna är det tillåtet att bevilja driftsstöd i de av de yttersta randområdena som omfattas av undantaget enligt artikel 87.3 a och 87.3 c i fördraget. Dessa bestämmelser som gör det möjligt att bedöma stödets förenlighet med den gemensamma marknaden är mer fördelaktiga än de som tillämpas för regioner som inte har status som yttersta randområde eller som område med låg befolkningstäthet. Bestämmelserna gör det

¹¹ Rådets förordning (EG) nr 2012/2002 av den 11.11.2002, EGT L 311, 14.11.2002, s. 3.

¹² EGT C nr 258, 9.9.2000, s. 5.

möjligt att bevilja driftsstöd som inte samtidigt är både degressiva och tidsbegränsade.

De flesta stödordningar som rör de yttersta randområdena har godkänts av kommissionen efter en preliminär undersökning som avslutats genom antagandet av ett beslut att inte göra invändningar, utan att det formella granskningsförfarandet behövt inledas.

Kommissionen har noterat såväl den "resolution om statliga stöd" som i oktober 2002 antogs i La Palma av de yttersta randområdenas presidenter som uppmaningen till kommissionen om att fortsätta sina överväganden kring att anpassa bestämmelserna till de särskilda förhållandena i de yttersta randområdena.

- 3.3. När det gäller skatter har kommissionen lagt fram flera åtgärdsförslag som lett till rådsbeslut under år 2002. Detta var till exempel fallet när rådet den 20 juni 2002 antog ett beslut om att fram till den 31 december 2011 tillåta de spanska myndigheterna att helt befria från eller minska den lokala skatten "Arbitro sobre las Importaciones y Entregas de Mercancías en las Islas Canarias" (AIEM) i fråga om en begränsad förteckningen över lokalt framställd produkter som räknas upp i bilagan till beslutet. Denna skattebefrielse eller -reduktion kan inte leda till överdrivna skillnader, utan ger beroende på produkt 5, 15 eller 25 % skattebefrielse¹³. Beslutet är ett resultat av att de särskilda nackdelar som de producerande företagen i de yttersta randområdena ställs inför har tagits i beaktande. Det grundar sig dessutom på behovet av att stödja de produktionssektorer som skapar tillgångar i syfte att garantera diversifiering inom ekonomin.**

När det gäller de franska utomeuropeiska departementen begärde de franska myndigheterna i mars 2002 att kommissionen från och med den 1 januari 2003 skulle bevilja en förlängning med 10 år av den nuvarande ordningen för sjötull (octroi de mer) som löper ut den 31 december i år. Denna begäran granskas för närvarande av kommissionen, i samarbete med de franska myndigheterna. Kommissionen har konstaterat ett antal uppgifter som måste tillhandahållas innan undersökningen av ärendet kan avslutas. Samtliga de uppgifter som krävs för att fastställa den framtida ordningen måste lämnas av de franska myndigheterna under första kvartalet 2003. På grundval av detta kommer kommissionen under 2003 att utarbeta ett förslag till varaktig gemenskapsram vad gäller sjötullen.

Men för att undvika eventuella avbrott i den nuvarande ordningen för sjötull antog kommissionen den 28 augusti 2002 ett förslag till rådsbeslut som med ett år förlänger rådets beslut av den 22 december 1989¹⁴, dvs. fram till den 31 december 2003. Beslutet bör ha antagits av rådet före den 31 december i år.

När det gäller punktskatter antog rådet två beslut under 2002. Det rör sig om rådets beslut 2002/167/EG av den 18 februari 2002 om tillstånd för Portugal att tillämpa nedsättning av punktskattesatsen i den autonoma regionen Madeira för rom och likörer som framställs och konsumeras där, och i den autonoma regionen Azorerna för likörer och eau-de-vie som framställs och konsumeras där¹⁵, och om rådets beslut

¹³ Rådets beslut 2002/546/EG av den 20.6.2002, EGT L 179, 9.7. 2002, p. 22.

¹⁴ KOM (2002) 473 slutlig.

¹⁵ Rådets beslut 2002/167/EG av den 18.2.2002, EGT L 55, 26.2.2002, s. 36.

2002/166/EG av den 18 februari 2002 om tillstånd för Frankrike att förlänga tillämpningsperioden för en nedsatt punktskattesats för "traditionell" rom som framställs i landets utomeuropeiska departement¹⁶.

3.4. På tullområdet består de åtgärder som införts i de yttersta randområdena av två stora handlingslinjer: en första som syftar till att främja utvecklingen i de frizoner som upprättas i de yttersta randområdena och en andra som möjliggör tullfri import av vissa produkter.

Dessa åtgärder tillhör den typ av åtgärder som föreskrivs i artikel 299.2 i fördraget.

Vad gäller frizonerna är det endast Madeiras frizon som för närvarande omfattas av särskilda åtgärder. Enligt dessa föreskrivs tullbefrielse fram till årsslutet 2008 vid import av utrustning som skall användas i frizonen. Fram till den 31 december 2005 fastställs också fördelaktig tullbehandling som kan ge upp till fullständig tullbefrielse vid import av vissa industriprodukter som skall undergå omfattande bearbetning eller behandling i nämnda frizon. De produkter som erhålls får utan avgift övergå till fri omsättning och får sändas till andra delar av gemenskapens tullområde utan att behöva återexporteras till tredjeland.

När det gäller tullfri import medger rådets förordning nr 704/2002 tullbefrielse fram till den 31 december 2011 vid import av vissa industriprodukter (utrustning och råvaror avsedda för underhåll och bearbetning) och vissa fiskeriprodukter till Kanarieöarna¹⁷. Dessa åtgärder syftar till att främja upprätthållandet och utvecklingen av lokal industri och handel, samtidigt med ett parallellt och progressivt avskaffande av tullarna för varor avsedda för slutkonsumtion. Dessa tullåtgärder till förmån för industriprodukter åtföljs av kvotbaserad tullbefrielse för fiskeriprodukter avsedda för lokal konsumtion och kompletterar de åtgärder som beviljas på jordbruksområdet.

Utöver ovannämnda åtgärder är kommissionen villig att inom ramen för begränsningarna enligt artikel 299.2 i fördraget ta ställning till alla eventuella ansökningar om tullåtgärder till förmån för de yttersta randområdena som särskilt syftar till att kompensera för effekterna av handelspolitiken gentemot tredjeland, särskilt tredjeländer som gränsar till de yttersta randområdena.

¹⁶ Rådets beslut 2002/166/CE av den 18.2.2002, EGT L 55, 26.2.2002, s. 33.

¹⁷ Rådets förordning (EG) nr 704/2002, 25.3.2002, EGT L 111, 26.4.2002, s. 1.

4. STRATEGISKA OMRÅDEN

- 4.1. På områdena små och medelstora företag och turism håller flera projekt som ingår i programplaneringen 2000/2006 för strukturfonderna på att genomföras. Men med hänsyn till de svårigheter som turistnäringen i vissa av de yttersta randområdena ställts inför den senast tiden anser kommissionen att förutom de åtgärder som måste genomföras på transportområdet måste åtminstone två typer av åtgärder utvärderas och fördjupas. Det rör sig dels om åtgärder som underlättar för de små och medelstora företagen att få tillgång till ekonomiska medel och kreditmedel och dels om ett ökat stöd till program för yrkesutbildning inom dessa sektorer.
- 4.2. När det gäller transporter bör utvecklingen vad gäller gemenskapens riktlinjer för transeuropeiska nät nämnas. Sedan antagandet av beslut 1346/2001/EG¹⁸ som ändrar de riktlinjer som antogs 1996, erkänns hamnarna i de yttersta randområdena vara av allmänt intresse och integreras i det transeuropeiska nätet. Detta ger dem automatiskt rätt att omfattas av TEN-budgeten och av sammanhållningsfonden. Den 6 november 2001 tillställde kommissionen Europaparlamentet och rådet ett förslag till beslut om att ändra beslut 1692/96/EG om gemenskapens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet. Bland prioriteringarna i detta förslag, vilket för närvarande diskuteras i parlamentet och i rådet, ingår utveckling av de infrastrukturer som gör det möjligt att förbinda de yttersta randområdena med unionens centralregioner.

Det bör också nämnas att kommissionen den 5 februari 2002 tillställde rådet och parlamentet ett förslag till förordning om beviljande av ett bidrag från gemenskapen som syftar till att förbättra varutransportsystemet i miljöhänseende : Marco Polo-programmet. Enligt kommissionens förslag, som för närvarande diskuteras i parlamentet och rådet, kommer de yttersta randområdena att kunna delta i tre typer av insatser som föreskrivs i programmet: insatser för trafikomställning, för katalysatoreffekt (till exempel kustmotorvägarna) och insatser som syftar till att bygga upp ett "gemensamt kunnande" (till exempel förbättring av hamnförfarandena).

Rent allmänt anser kommissionen att transporter är en strategisk faktor för de yttersta randområdenas utveckling, vilket också understryks i rådets slutsatser från Sevilla och i den deklaration som de ordförande i de yttersta randområdena antog i La Palma den 15 oktober 2002. Därför kommer de att bli föremål för fördjupade överväganden inom ramen för den rapport om de yttersta randområdenas framtid som kommissionen kommer att lägga fram i slutet av 2003 i enlighet med slutsatserna från Europeiska rådets möte i Sevilla. Med detta som utgångspunkt och som uppföljning av slutsatserna efter det möte mellan kommissionen och övervakningskommittén för de yttersta randområdena som hölls i Bryssel den 2 oktober 2002, kommer en arbetsgrupp för transporter att inrättas inom ramen för den grupp inom kommissionen som samlar tjänstemän från olika avdelningar. Gruppens arbete och övervägande kommer särskilt att inriktas på statliga stöd och den offentliga sektorns skyldigheter inom transportsektorn (särskilt frågan om att anpassa redan existerande gemenskapsverktyg till de särskilda förhållandena i de

¹⁸ Europaparlamentets och rådets beslut 1346/2001/EG, 22.5.2001, EGT L 185, s. 1.

yttersta randområdena och att kompensera för nackdelarna i dessa områden), samt på att frigöra medel ur strukturfonderna (särskilt på området infrastruktur), i syfte att underhålla och utveckla de transportmedel som är avsedda att kompensera den nackdel som de geografiska läget skapar för dessa områden.

- 4.3. På energiområdet bör utvecklingen vad gäller gemenskapens riktlinjer för de transeuropeiska energinäten nämnas. Den 6 mars 2002 tillställde kommissionen parlamentet och rådet ett förslag till beslut om ändring av beslut 1254/96/EG om en serie riktlinjer för transeuropeiska nät inom energisektorn. Genom detta förslag som för närvarande diskuteras i parlamentet och rådet kommer samtrafik mellan randområdena och de yttersta randområdena att ingå gemenskapens riktlinjer för de transeuropeiska energinäten. Två projekt av gemensamt intresse har utkristalliserats med avseende på detta. Dels utvecklingen av elnäten i dessa regioner och uppkoppling av dessa och dels införandet av naturgas som energikälla samt inrättande av gasnät i samma regioner. Denna integrering kommer att göra denna typ av projekt berättigade till finansiering inom ramen för transeuropeiska energinät, framför allt när det gäller medfinansiering av studier och andra förberedelser för dessa projekt.**

Det beslutsförslag som kommissionen den 10 april 2002 översände till parlamentet och rådet och som rör ett flerårigt program på energiområdet skall också nämnas. Det handlar om programmet "Intelligent energi för Europa" (2003-2006). Förslaget, som för närvarande diskuteras i parlamentet och rådet, uppmuntrar de yttersta randområden som av naturen berörs av programmets räckvidd att delta (effektiv energi och främjande av förnybara energikällor). I förslaget föreskrivs också insatser som är centrala för dessa områden kan startas. Hur dessa insatser skall se ut kommer att anges inom ramen för kommissionens arbetsprogram.

När det gäller ersättningen för de extra kostnader för de yttersta randområdena som uppstår i samband med energitransporten, anser kommissionen det vara nödvändigt att diskutera med de yttersta randområdena och de berörda medlemsstaterna hur man på bästa sätt kan kombinera nationella lösningar på detta problem med gemenskapens lösningar.

- 4.4. I fråga om miljön är kommissionen noga med att se till att de yttersta randområdenas behov vad gäller miljöinfrastruktur beaktas inom ramen för halvtidsöversynen av programplaneringen inom ramen för strukturfonderna. Å andra sidan understryker kommissionen att frågor som på ett avgörande sätt berör de yttersta randområdena (såsom klimatförändringar, skydd av den biologiska mångfalden, förvaltningen av kustområdena, havsmiljön och civilskydd) integreras som prioriteringar i det sjätte gemenskapsprogrammet för miljön.**
- 4.5. Utvecklingen av informationssamhället och telekommunikationer utgör en viktig faktor för utvecklingen i de yttersta randområdena, på samma sätt som hamnar och flygplatser, eftersom denna typ av infrastruktur bidrar till att minska det geografiska avståndet och gör det möjligt att införa grundläggande tillämpningar såsom e-handel, e-förvaltning, distansmedicin, för att inte tala om andra områden som utbildning, turism eller forskning.**

Det regelpaket för telekommunikationer som kommissionen antog i mars i år, måste genomföras av de nationella myndigheterna under år 2003 och tillämpas fullt ut i de

yttersta randområdena. Kommissionen kommer att upprätta lämpliga kontakter med de nationella myndigheterna och kommer att uppmärksamma dem på ett genomförande som tar hänsyn till de yttersta randområdenas behov.

Den 11 och 12 april 2002 organiserade kommissionen för övrigt en konferens med det spanska ordförandeskapet på temat informationssamhället och hållbar regional utveckling. Konferensen resulterade bland annat i slutandet av ett avtal för de yttersta randområdenas del, vilket går ut på att införa ett program för genomförande av informationssamhället i dessa regioner. Kommissionen kommer att stödja arbetsgrupperna för de yttersta randområdena i dess arbete med att definiera och sätta i verket den åtgärdsplan som blir resultatet.

Parallellt inom ramen för kontroll av avgifter och priser för telekommunikationstjänster kommer kommissionen att under perioden 2003-2005 se till att de yttersta randområdena inte utsätts för diskriminering vad gäller avgifter och den kommer att uppmuntra till prissänkningar tack vare bättre konkurrens.

När det gäller innovationsprogrammen är det uppmuntrande att notera att de yttersta randområdena sedan 2001, det vill säga det första insatsåret, har uttryckt ett stort intresse för den nya generationen av innovativa åtgärder inom ramen för ERUF under perioden 2000-2006. Denna avdelning inom fonden definierar och understöder genomförandet av innovativa metoder för ekonomisk och social utveckling på prioriterade teman som informationssamhället, tekniska innovationer och hållbar utveckling.

Följande typer av utveckling är för närvarande aktuella för de olika berörda områdena:

- Réunion har valt att inrikta sitt regionala program för innovativa åtgärder på att göra befolkningen kvalificerad att använda och anpassa dess kunskaper till det utbud som företagen inom information och kommunikation erbjuder, i syfte att göra den lokala ekonomin mer dynamisk.
- Kanarieöarna har utformat sitt program kring en lokal strategi för att integrera ögruppen i informationssamhället (befolkning, företag, ny ekonomisk verksamhet).
- Madeira har koncentrerat sin innovativa verksamhet på att utarbeta en regional strategi och pilotprojekt på områdena FoTU och inre och hållbar utveckling.

Guadeloupe och Azorerna lade i maj 2002 fram innovationsprogram som håller på att granskas av kommissionen.

I fråga om informationssamhället bör det också påpekas att kommissionen är angelägen om att förverkliga det sjätte ramprogrammet om forskning och det europeiska forskningsområdet. De yttersta randområdena måste ges möjligheter att tillgodogöra sig såväl dessa som informationssamhällets nya teknik. Därför måste man ha en dynamisk och innovativ helhetssyn på dessa frågor och sträva efter en varaktig utveckling, vilket framhölls av presidenterna för de yttersta randområdena i slutsatserna från La Palma-konferensen i oktober 2002.

- 4.6. I fråga om forskning har kommissionen studerat forskningspotentialen i de yttersta randområdena. Efter en kartläggning av de nuvarande resurserna beskrev man vilka åtgärder som behövs för att dessa områden skall bli mer delaktiga i det europeiska forskningsområdet och för att den forskning som bedrivs där skall kunna bryta sin isolering.**

Studien, med tillhörande rekommendationer, presenterades under La Palma-konferensen i oktober 2002. I samråd med de yttersta randområdena kommer kommissionen att diskutera rekommendationerna så att åtgärder kan sättas in på gemenskapsnivå och på nationell och regional nivå för en bättre integrering av den forskning som bedrivs i dessa områden.

- 4.7. I fråga om undervisning betonar kommissionen den viktiga roll som regionala nätverk spelar i strävandena mot en varaktig utveckling.**

5. INTERNATIONELL MILJÖ OCH REGIONALT SAMARBETE

De yttersta randområdena har en multinationell omgivning, och de strävar efter ökad integration sin geografiska zon. En förutsättning för detta är att göra en korrekt bedömning av vilka följderna blir av de handels- och associeringsavtal som ingås med andra regioner och stater i zonen. Detta var skälet till att kommissionen inledde sin studie om dessa frågor. Syftet är bl.a. att analysera vilka effekterna blir av det nya partnerskapsavtalet mellan AVS-staterna och Europeiska unionen och av initiativet "Allt utom vapen". Effekterna av andra handelsavtal och åtgärder skall också analyseras, särskilt handelsavtalen med länderna runt Medelhavet.

Genom studien torde man kunna dra vissa slutsatser om vilka åtgärder som kan vidtas för att de yttersta randområdena skall kunna ta vara på möjligheterna att få fart på sina ekonomier och sin handel och därigenom klara av den anpassning som åtgärderna och handelsavtalen leder till.

Genom de särskilda Interreg III B-program som nyligen godkänts för de yttersta randområdena ställs dessutom ännu mer resurser till förfogande för att områdena lättare skall kunna integreras i den geografiska zonen. I Interreg-programmen prioriteras internationell öppenhet och regional integration i utvecklingsstrategin, vilket ger möjligheter till dels samarbete mellan områdena själva, dels multilaterala åtgärder.

6. KOMMISSIONENS ARBETSPROGRAM FÖR 2003 BETRÄFFANDE DE YTTERSTA RANDOMRÅDEN

- 6.1. Kommissionens arbete genomsyras av partnerskapsrelationerna med dessa områden. Därför måste man beakta de överläggningar som ägt rum med presidenterna för områdena, med övervakningsgruppen och med de olika arbetsgrupper som tillsatts, t.ex. för transportfrågor, statliga stöd, energi, traditionell produktion, forskning och informationssamhället.**

- 6.2. Kommissionen kommer att fortsätta sitt arbete med genomförandet av artikel 299.2 i EG-fördraget genom att varje halvår sammanfatta resultaten och genom att lägga fram en rapport om en heltäckande strategi för de här områdena, parallellt med den tredje rapporten om ekonomisk och social sammanhållning. Förutom gemenskapens traditionella åtgärder kommer kommissionen i samarbete med områdena själva även att ta upp andra frågor, t.ex. invandring och vilken plats artikel 299.2 bör ha i nästa fördrag.**

7. SLUTSATSER

Perioden 2002/2003 präglas av ett antal avgörande framtidsfrågor för de yttersta randområdena. Om de här områdena skall få en varaktig utveckling måste brett spektrum av åtgärder vidtas på gemenskapens olika politikområden. Den gemensamma nämnaren i dessa måste vara att beakta de särskilda förhållandena i områdena och därefter utforma åtgärderna utifrån dessa, naturligtvis inom ramen för gemenskapsrätten och gemenskapens resurser. Kommissionen är medveten om vad som står på spel, och den har redan tagit ett stort antal initiativ. Den heltäckande strategin för de här områdena ligger fast.